

Het Straatnamen-abc

Deken de Wijsstraat

Tussen Mgr. Wilmerstraat en Molenweide

Franciscus Antonius de Wijs (1773-1853)

Franciscus Antonius de Wijs wordt in 1773 in 's-Hertogenbosch geboren als zoon van de Bossche wijnhandelaar Cornelis de Wijs en Anna Maria van Someren. Franciscus heeft zes broers en zussen. Zijn broer Martinus volgt vader op als wijnhandelaar en is tevens lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant. Zijn jongere broer Hein is ook lid van de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. In de winter woont Hein met zijn gezin in Boxtel, in huize Jachtrust. In Boxtel beter bekend als de La Salle. Zijn broer Jan de Wijs is rechter in 's-Hertogenbosch. Broer Jos de Wijs is lid van de Bossche gemeenteraad en lid van de Provinciale Staten. Zijn twee jongste broers, Jos en Antoon hebben uitgestrekte gebieden in Boxtel en Esch in cultuur gebracht en daar het buitengoed Eikenhorst gesticht.

In 1799 wordt Franciscus Antonius de Wijs te Emmerich tot priester gewijd. Hij is twaalf jaar kapelaan te Veghel geweest. Het is in deze 'Franse tijd', dat hij in het diepste geheim benoemd wordt tot eventuele opvolger van Vicaris van Alphen.

In 1810 wordt Franciscus de Wijs pastoor van Boxtel, van waaruit hij tijdens de ballingschap van vicaris van Alphen het Bossche diocees, middels een tussenpersoon (Joannes Smits, professor aan het groot seminarie) bestuurt. (1810-1814) Onder zijn pastoraat is de St. Petruskerk herbouwd en de schuurkerk aan de Burgakker gesloten. Deken de Wijs is een zeer krachtige figuur.

Als pastoor-deken De Wijs kandidaat is om de overleden mgr. Van Alphen op te volgen als bestuurder van het Bossche bisdom, wordt hij op verzoek van koning Willem I door de paus niet benoemd, omdat zijn broers in de Provinciale Staten niet tot de regeringspartij behoren. Dit speelt in de periode van de Belgische opstand.(1830-1839)

In 1842 is hij de grote stimulator bij de aanschaf van het Smits-orgel. Deken de Wijs zet zich ook in voor de bouw van het groot Seminarie in Haaren en het instituut voor doofstommen in St. Michielsgestel

In 1849, bij de inhuldiging van koning Willem III, wordt deken de Wijs benoemd tot ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw. De Nederlandse regering had nog iets goed te maken.

In 1852 wordt hij als pastoor-deken opgevolgd door G.P. Wilmer. Een jaar later, op 7 september 1853, overlijdt deken de Wijs te Boxtel.

Bron: Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) en het Heemkundearchief alsmede 'De Boxtelse St. Petruskerk' van Piet Dorenbosch

Christ van Eekelen, Heemkunde Boxtel